

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 8ης Μαρτίου 1988 *

Στην υπόθεση 102/86,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του House of Lords, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της δίκης που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Apple and Pear Development Council

και

Commissioners of Customs and Excise,

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

συγκείμενο από τους Ο. Due, πρόεδρο τμήματος, Τ. Koopmans, Κ. Bahlmann, Κ. Κακούρη και Τ. F. O'Higgins, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: D. Louterman, υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— το Apple and Pear Development Council, αναιρεσίον στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενο από τους Andrew Park, QC, και Gerald Barling, Barrister, εντολοδόχους των Buss Murton Partnership, Solicitors,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

- η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον H. R. L. Purse, του Treasury Solicitor's Department, επικουρούμενο από τους J. Laws και R. Jay, Barristers,
- η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας εκπροσωπούμενη, κατά την έγγραφη διαδικασία, από τον Martin Seidel και, κατά την προφορική διαδικασία, από τον W. Knapp,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από το νομικό της σύμβουλο Johannes Føns Buhl,

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 11ης Ιουνίου 1987,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 28ης Οκτωβρίου 1987,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με Διάταξη της 20ής Μαρτίου 1986, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Απριλίου 1986, το House of Lords υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 2 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 49).
- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο εκδικαζόμενης από το δικαστήριο αυτό διαφοράς μεταξύ του Apple and Pear Development Council (εφεξής: Council), οργανισμού δημοσίου δικαίου, και των Commissioners of Customs and Excise (εφεξής: Commissioners), η οποία έχει ως αντικείμενο μια απόφαση των Commissioners της οποίας συνέπεια υπήρξε το ότι το Council δεν μπορούσε να προβεί στην έκπτωση, για το σκοπό του ΦΠΑ, του καταβληθέντος σε προγενέστερο στάδιο φόρου επί των παροχών που είχε χορηγήσει στον εαυτό του στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του που χρηματοδοτούνται από υποχρεωτικές επιβαρύνσεις που επιβάλλονται στους επαγγελματίες παραγωγούς μήλων και αχλαδιών στην Αγγλία και την Ουαλία (εφεξής: παραγωγοί).

Το Council προσέβαλε την απόφαση αυτή ενώπιον ενός value added tax tribunal, το οποίο δέχτηκε το βάσιμο της προσφυγής. Στη συνέχεια, κατά της αποφάσεως αυτής ασκήθηκαν, διαδοχικά, διάφορα ένδικα μέσα και, τελικά, αναίρεση ενώπιον του House of Lords.

- 3 Το Council συστάθηκε το 1966 με υπουργική απόφαση, εκδοθείσα σύμφωνα με τον Industrial Organisation and Development Act (νόμο περί βιομηχανικής οργάνωσης και αναπτύξεως) του 1947 κατόπιν αιτήματος των παραγωγών. Με υπουργική απόφαση της 6ης Μαΐου 1980 (το Apple and Pear Development Council Order 1980, SI αριθ. 623) (εφεξής: απόφαση του 1980), όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα, καθορίζονται οι κανόνες που ισχύουν σήμερα όσον αφορά το Council.
- 4 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι οι αρμοδιότητες του Council αφορούν κυρίως τη διαφήμιση, την προώθηση και τη βελτίωση της ποιότητας των μήλων και αχλαδιών που παράγονται στην Αγγλία και την Ουαλία.
- 5 Δυνάμει της υπουργικής αποφάσεως του 1980, το Council επιβάλλει στους παραγωγούς ετήσια υποχρεωτική επιβάρυνση, ο συντελεστής της οποίας δεν μπορεί να υπερβεί είτε ένα ανώτατο όριο ανά εκτάριο καλλιεργούμενης με μηλιές ή αχλαδιές γης είτε, υπό ορισμένες περιστάσεις, ένα ανώτατο όριο καθοριζόμενο ανά σύνολο 50 μηλιών ή αχλαδιών που καλλιεργούνται στο κτήμα ενός παραγωγού. Οι επιβαρύνσεις αυτές επιβάλλονται για να μπορεί το Council να αντεπεξέρχεται στα έξοδα που υποβλήθηκε ή πρόκειται να υποβληθεί κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.
- 6 Κρίνοντας ότι από τη διαφορά αυτή ανέκυπταν ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, το House of Lords ανέστειλε τη διαδικασία έως ότου το Δικαστήριο αποφανθεί επί του εξής προδικαστικού ερωτήματος:

« Αποτελούν η εκ μέρους του Apple and Pear Development Council άσκηση των αρμοδιοτήτων που αυτό έχει βάσει του άρθρου 3 του Apple and Pear Development Council Order 1980 (SI αριθ. 623) [όπως τροποποιήθηκε με το Apple and Pear Development Council (Amendment) Order 1980 (SI αριθ. 2001)] καθώς και η επιβολή, δυνάμει του άρθρου 9, παράγραφος 1, ετήσιας επιβαρύνσεως στους καλλιεργητές, προκειμένου ο εν λόγω οργανισμός να μπορεί να αντεπεξέρχεται στις διοικητικές και λοιπές δαπάνες

στις οποίες έχει υποβληθεί ή πρόκειται να υποβληθεί κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών, “ παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας ” κατά την έννοια του άρθρου 2 της έκτης οδηγίας του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών; »

7 Στο άρθρο 2, initio και σημείο 1, της έκτης οδηγίας ορίζεται:

« Στο φόρο προστιθεμένης αξίας υπόκεινται:

1) οι παραδόσεις αγαθών και οι παροχές υπηρεσιών, που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας στο εσωτερικό της χώρας υπό υποκειμένου στο φόρο, που ενεργεί υπό την ιδιότητά του αυτή·

... »

8 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το House of Lords θεωρεί το Council ως υποκείμενο στο φόρο κατά την έννοια της έκτης οδηγίας.

9 Στην έκθεση για την επ’ ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς η διαδικασία και οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται πιο κάτω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για να σχηματίσει κρίση το Δικαστήριο.

10 Για να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου, είναι ανάγκη να ερμηνευτεί το άρθρο 2, initio και σημείο 1, της έκτης οδηγίας και, για το σκοπό αυτό, επιβάλλεται, ενόψει του κοινού νομοθετικού σκοπού της έκτης οδηγίας και της δεύτερης οδηγίας 67/228/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Απριλίου 1967, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών, διάρθρωση και κανόνες εφαρμογής του κοινού συστήματος φόρου προστιθεμένης αξίας (ΕΕ ειδ. έκδ. 09/001, σ. 5) (εφεξής: δεύτερη οδηγία), να ληφθεί υπόψη η σχετι κή με τη δεύτερη οδηγία νομολογία του Δικαστηρίου.

- 11 Σχετικά, πρέπει να τονιστεί ότι το Δικαστήριο έχει δεχτεί με την απόφασή του της 5ης Φεβρουαρίου 1981 (Coöperatieve Aardappelenbewaarploaats, 154/80, Συλλογή 1981, σ. 445) ότι, για να είναι η παροχή υπηρεσιών φορολογητέα κατά την έννοια της δεύτερης οδηγίας, πρέπει να υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της παρεχόμενης υπηρεσίας και της λαμβανόμενης αντιπαροχής.
- 12 Επομένως επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η έννοια της παροχής υπηρεσιών που πραγματοποιείται εξ επαχθούς αιτίας, κατά το άρθρο 2, initio και σημείο 1, της έκτης οδηγίας, προϋποθέτει την ύπαρξη άμεσης σχέσεως μεταξύ της παρεχόμενης υπηρεσίας και της λαμβανόμενης αντιπαροχής.
- 13 Κατόπιν τούτου, το ζήτημα που τίθεται είναι αν υφίσταται άμεση σχέση μεταξύ της εκ μέρους του Council ασκήσεως των αρμοδιοτήτων του και των υποχρεωτικών επιβαρύνσεων που το τελευταίο επιβάλλει στους παραγωγούς.
- 14 Σχετικά με το ζήτημα αυτό, από τη Διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι οι αρμοδιότητες του Council αφορούν τα κοινά συμφέροντα των παραγωγών. Κατά το μέτρο που το τελευταίο παρέχει υπηρεσίες, τα πλεονεκτήματα που απορρέουν από τις υπηρεσίες αυτές ωφελούν ολόκληρο τον οικείο τομέα. Αν οι συγκεκριμένοι παραγωγοί μήλων και αχλαδιών αποκομίζουν, εν προκειμένω, πλεονεκτήματα, το σχετικό όφελος αντλείται έμμεσα από τα πλεονεκτήματα που αποκομίζει, κατά γενικό τρόπο, το σύνολο του τομέα. Εν προκειμένω, πρέπει να παρατηρηθεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν αποκλείεται να επωφελούνται από την εκ μέρους του Council άσκηση ορισμένων συγκεκριμένων δραστηριοτήτων μόνον οι παραγωγοί μήλων ή μόνο οι παραγωγοί αχλαδιών.
- 15 Εξάλλου, δεν υφίσταται σχέση μεταξύ του μεγέθους των πλεονεκτημάτων που κάθε συγκεκριμένος παραγωγός αντλεί από τις υπηρεσίες του Council και του ύψους των υποχρεωτικών επιβαρύνσεων που είναι υποχρεωμένος να καταβάλει σύμφωνα με την υπουργική απόφαση του 1980. Οι επιβαρύνσεις αυτές, οι οποίες επιβάλλονται όχι ως συμβατικές αλλά ως νόμιμες υποχρεώσεις, εισπράττονται πάντοτε από κάθε παραγωγό ως χρηματική οφειλή προς το Council, ανεξαρτήτως του αν ο τελευταίος ωφελείται ή όχι από μια συγκεκριμένη υπηρεσία του Council.
- 16 Από τις προηγούμενες σκέψεις συνάγεται ότι υποχρεωτικές επιβαρύνσεις, όπως αυτές που έχουν επιβληθεί στους παραγωγούς, δεν αποτελούν αντιπαροχή έχουσα άμεση σχέση με τα πλεονεκτήματα που οι συγκεκριμένοι παραγωγοί αποκομίζουν από την

άσκηση των αρμοδιοτήτων του Council. Επομένως, υπό τις συνθήκες αυτές, η άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών δεν αποτελεί παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας κατά την έννοια του άρθρου 2, initio και σημείο 1, της έκτης οδηγίας.

- 17 Κατά συνέπεια, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η εκ μέρους του Apple and Pear Development Council άσκηση των δραστηριοτήτων που του έχουν ανατεθεί με το άρθρο 3 του Apple and Pear Development Council Order του 1980 (SI αριθ. 623) [όπως τροποποιήθηκε με το Apple and Pear Development Council (Amendment) Order του 1980 (SI αριθ. 2001)], καθώς και η επιβολή στους δενδροκαλλιεργητές, κατ' εφαρμογή του άρθρου 9, παράγραφος 1, ετήσιας επιβαρύνσεως για την εκ μέρους του προαναφερθέντος Council αντιμετώπιση των διοικητικών και λοιπών εξόδων στα οποία υποβλήθηκε ή πρόκειται να υποβληθεί κατά την άσκηση των κατ' αυτό τον τρόπο προσδιορισθεισών αρμοδιοτήτων, δεν αποτελούν « ... παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας » κατά την έννοια του άρθρου 2 της έκτης οδηγίας 77/388 του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 18 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης το χαρακτηρισμό παρεμπόλιοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με Διάταξη της 20ής Μαρτίου 1986 το House of Lords αποφαινεται:

Η εκ μέρους του Apple and Pear Development Council άσκηση των δραστηριοτήτων που του έχουν ανατεθεί με το άρθρο 3 του Apple and Pear Development Council Order του

1980 (SI αριθ. 623) [όπως τροποποιήθηκε με το Apple and Pear Development Council (Amendment) Order του 1980 (SI αριθ. 2001)], καθώς και η επιβολή στους δενδροκαλλιεργητές, κατ' εφαρμογή του άρθρου 9, παράγραφος 1, ετήσιας επιβαρύνσεως για την εκ μέρους του προαναφερθέντος Council αντιμετώπιση των διοικητικών και λοιπών εξόδων στα οποία υποβλήθηκε ή πρόκειται να υποβληθεί κατά την άσκηση των κατ' αυτό τον τρόπο προσδιορισθεισών αρμοδιοτήτων, δεν αποτελούν « ... παροχές υπηρεσιών που πραγματοποιούνται εξ επαχθούς αιτίας » κατά την έννοια του άρθρου 2 της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθεμένης αξίας: ομοίμορφη φορολογική βάση.

Due

Koormans

Bahlmann

Κακούρης

O'Higgins

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Μαρτίου 1988.

Ο γραμματέας
J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του έκτου τμήματος
O. Due